

NR: 1488 PODPIS *JG*
WPLYNĘŁO

Warszawa, dnia 08-07-2021 r.

2021(-07)-1.6

Krajowa Rada Izb Rolniczych

Minister Klimatu i Środowiska

DOP-WOŚ.055.16.2021.KW
1561310.5108215.4471300

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes
Krajowej Rady Izb Rolniczych

Szanowny Panie Prezesie,

W odpowiedzi na pismo, znak: KRIR/MJ/328/21 z dnia 14 kwietnia 2021 r. dotyczące realizacji wniosku przyjętego na VII Posiedzeniu Krajowej Rady Izb Rolniczych VI kadencji w dniu 24 marca 2021 r. w sprawie strat rolników wyrządzanych przez ptaki w uprawach polowych i stawach hodowlanych, przekazuję następujące informacje.

Zgodnie z art. 126 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r., poz. 55 z późn. zm.), Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność finansową za szkody wyrządzone przez zubry, wilki, rysie, niedźwiedzie i bobry. Według obowiązującego w Polsce ustawodawstwa, ptaki objęte ochroną gatunkową nie figurują na liście gatunków wymienionych w art. 126 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, a więc za szkody wyrządzone przez którykolwiek gatunek ptaka objętego ochroną gatunkową nie przysługuje ustawowe odszkodowanie ze Skarbu Państwa. Drogą do uzyskania odszkodowania za powstałe w wyniku żerowania ptaków szkody może być natomiast powództwo cywilne.

Ponadto, zgodnie z art. 126 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody odpowiedzialność Skarbu Państwa nie obejmuje utraconych korzyści, a ogranicza się jedynie do szkody rzeczywistej, którą należy udowodnić. Bez prowadzenia stałych obserwacji ptaków trudno byłoby ustalić, który konkretnie gatunek spowodował wystąpienie szkody w uprawach rolnych (należący do gatunków łownych czy podlegających ochronie gatunkowej). Należy również wskazać, iż specyfika szkód powodowanych przez żerowanie ptaków jest inna niż szkód od gatunków wymienionych w art. 126 ustawy o ochronie przyrody. Szkody spowodowane przez bobra (np. ścięte drzewa, teren zalany w wyniku spiętrzenia wód przez tamę), wilka czy rysia (np. zagryzione zwierzęta gospodarskie) są stosunkowo trwałe, a ich skutki i zakres można ocenić nawet po upływie kilku, kilkunastu dni. W przypadku szkód wyrządzonych przez ptaki na polach uprawnych, nawet naturalna zmiana warunków atmosferycznych (w szczególności wystąpienie opadów) może istotnie utrudnić, a nawet uniemożliwić, jakąkolwiek ocenę. Należy również podkreślić, iż nie istnieje obecnie metodyka pozwalająca na szacowanie szkód powodowanych przez ptaki — zarówno w uprawach polowych, jak i na stawach hodowlanych. Bez obiektywnej oceny poziomu rzeczywistych strat niemożliwe byłoby występowanie o odszkodowania ze środków Skarbu Państwa.

Należy jednak wskazać, iż fakt objęcia gatunków ochroną nie uniemożliwia podejmowania przeciwko nim jakichkolwiek działań. Na podstawie art. 56 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody, regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, na wniosek podmiotów, w których interesie jest zminimalizowanie szkód, wydają zezwolenia m.in. na płoszenie i niepokojenie osobników gatunków objętych ochroną oraz na eliminację osobników gatunków objętych ochroną częściową.

W odniesieniu do wspomnianej w przedmiotowym piśmie kwestii płoszenia ptaków należących do gatunków chronionych należy podkreślić, iż w ostatnich latach resortowi środowiska nie sygnalizowano żadnych problemów odnośnie trudności w realizacji procedury uzyskiwania zezwolenia na płoszenie zwierząt chronionych. Jak wynika z informacji przekazywanych przez regionalne dyrekcje ochrony środowiska w latach 2018 – 2019 liczba wniosków o odstąpienie od zakazów płoszenia ptaków była znikoma w skali kraju. W 2018 r. złożono 23 wnioski, a w 2019 – 27.

Należy również wskazać, iż Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska może wydać zezwolenie na eliminację osobników gatunków objętych ochroną ścisłą. Należy przy tym podkreślić fakt, iż zezwolenia na odstąpienie od zakazów wydawane są na wniosek podmiotu, w którego interesie leży dana czynność. Należy przy tym wskazać, iż wydane decyzje przyznają stronom prawo do odstąpienia od obowiązujących zakazów, nie mają zaś charakteru nakazowego. Wnioskodawca może więc wykorzystać udzieloną derogację w całości lub w części, jednak nie ma takiego obowiązku.

Podkreślenia wymaga również, że na podstawie orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego z 21 lipca 2014 r. sygn. akt K 36/13 oraz z 28 września 2015 r. sygn. akt K 20/14, obowiązująca regulacja w zakresie zasad odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody spowodowane przez 5 ww. gatunków zwierząt jest zgodna z art. 32 ust. 1 i art. 64 ust. 2 Konstytucji RP. Ponadto, Trybunał Konstytucyjny opowiedział się przeciwko całkowitej automatyzacji refundacji szkód, zwracając uwagę, że działania odszkodowawcze Skarbu Państwa winny być powiązane z oceną działań prewencyjnych podejmowanych przez właścicieli i posiadaczy mienia, w którym zaistniała szkoda, gdyż każdy z właścicieli jest odpowiedzialny za dobro własnego mienia. Właściciel lub użytkownik mienia przewidując możliwość wyrządzenia szkody przez zwierzęta objęte ochroną gatunkową, w pierwszej kolejności sam powinien podjąć stosowne czynności, zmierzające do uniknięcia szkody lub zminimalizowania jej rozmiarów.

Odnośnie do szkód wyrządzanych przez ptaki w stawach hodowlanych należy wskazać, że właściciele stawów hodowlanych także mają możliwość zarówno płoszenia, jak i odstrzału kormorana – na podstawie decyzji regionalnego dyrektora ochrony środowiska wydawanej na wniosek złożony trybie art. 56 ustawy o ochronie przyrody. Mogą również ubiegać się o dofinansowanie z uwagi na ekstensywne użytkowanie. W 2018 r. po uwzględnieniu propozycji przedstawicieli sektora akwakultury i mając na uwadze równowagę między potrzebami branż śródlądowej i morskiej, zapadła decyzja o pozostawieniu do dyspozycji hodowców karpia kwoty 50,99 mln euro. Wysokość rekompensaty na poziomie 779 zł do 1 ha powierzchni stawu na 1 rok stanowi wsparcie zbliżone do tego, które było udzielone w ramach działań wodno-środowiskowych w poprzedniej perspektywie finansowej na lata 2007-2013. W 2015 r. w Polsce liczbę podmiotów zajmujących się akwakulturą niskointensywną szacowano na 946. W 2018 r. w zakresie Priorytetu 2 „Wspieranie akwakultury zrównoważonej środowiskowo, zasobooszczędnej, innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy” działanie 2.5 "Akwakultura świadcząca usługi środowiskowe" Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze” 2014 – 2020 do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa złożono w sumie 943 wnioski o dofinansowanie.

Z uwagi na powyższe resort środowiska nie prowadzi obecnie prac nad zmianą przepisów w zakresie listy gatunków objętych ochroną gatunkową za szkody wyrządzone przez które przysługuje

odszkodowanie, co nie oznacza możliwości podjęcia takich prac w przyszłości – we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Z poważaniem,

Z upoważnienia Ministra

Małgorzata Golińska

Sekretarz Stanu

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

/ – podpisany cyfrowo/

Nazwa dokumentu	odp do KRiR.pdf
Data weryfikacji	08.07.2021 23:42
Dokument zweryfikowany	PRAWIDŁOWO
Liczba złożonych podpisów	1

Sygnatura 1 z 1	
Dane podpisującego	Małgorzata Golińska; Ministerstwo Środowiska
Kwalifikacja sygnatury	Kwalifikowany podpis elektroniczny
Czas deklarowany złożenia sygnatury	08.07.2021 23:41
Czas deklarowany złożenia sygnatury	08.07.2021 23:41

Czytelny podpis sporządzającego wydruk: